

Od 9. do 11. oktobra
Umag, hotel Koralj
Razpis na 6. str.

Narodni svet akceptira preštevanje manjšine!

Kot smo že poročali, sta morali osrednji organizaciji do 14. avgusta utemeljiti svojo nominacijo članov za sosvet pri Uradu zveznega knačlerja in hkrati predstaviti svoj politični in svetovnonazorski koncept ter razširjenost le-tega med slovensko manjšino. Zdaj je Urad stališče Narodnega sveta in pa predloge strank in cerkve posredoval tudi Zvezi slovenskih organizacij.

Za NSKS predsednik Nanti Olip in podpredsednik mag. Vladimir Smrtnik argumentirata imenovanje šestih članov (čeprav je bil pozvan le za nominacijo štirih) s tem, da po reprezentativnosti zdaleč prekaša Zvezo slovenskih organizacij in to temeljčeta s številom oseb, ki so se udeležile »volitev« vodstva NSKS leta 1995. Tedaj da se je v volilni seznam vpisalo nad 6.000 koroških Slovencev. To pa je po mnenju Smrtnika 43,3 % vseh pripadnikov manjšine. Kot bazo za takšno argumentacijo se poslužuje podatkov Ljudskega štetja 1991, čeprav se je tedaj spraševalo le po pogovornem jeziku, ne pa po narodni pripadnosti. S tem je posredno tudi priznal ljudsko štetje kot legitimno preštevanje manjšine (beri tudi komentar na drugi strani).

Ne da bi bila k temu pozvana, je tudi EL imenovala tri zastopnike za sosvet, in sicer Andreja Wakouniga, dipl. inž. Stefana Domeja in Ingrid Zablantnik.

Tudi štajerski Slovenci so imenovali dva člana, čeprav do načrtovane razširitve sosveta (tokrat še) ne bo prišlo. To sta Branko Lenart in dr. Gombocz od Kulturnega društva Člen 7.

Cerkev bo še nadalje zastopal dr. Jože Marketz.

SPÖ je imenovala dipl. inž. Stefana Orascheja iz Zrelca, Suškega župana Gerharda Visotschniga in Engelberta Ojstra iz Železne Kaple.

ÖVP bosta še naprej zastopala pliberški župan mag. Rai-

mund Grilec in poslanec v zveznem svetu Franz Richau.

Za svobodnjake bosta v sosvetu sedela mag. Gernot Kuglitsch z Ziljske Bistrice in Christine Piuk, ki se je posebej izkazala z glasovanjem proti dvojezičnemu otroškemu vrtcu v Dobrli vasi.

Omeniti velja še, da je Urad »vzel na znanje, da je bila dr. Helena Verdell (ki jo je predlagala ZSO, op. ur.) menovana po soglasnem sklepu SPZ« kot članica sosveta. **jo**

SOLIDARNOST S POTRESNIKI

Romanje treh dežel v Bovcu

V znak vzajemnosti s prebivalstvom Posočja, ki ga je letos doletela naravna katastrofa potresa, je letošnje romanje treh dežel bilo v Bovcu. Poleg škofov Egona Kapellarija (Celovec), metropolita Franca Rodeta (Ljubljana), Franca Krambergerja (Maribor) in Alfreda Battistija (Videm) se je roman-

ja udeležil tudi kardinal Franz König. Škof Kapellari je pri večjezični maši, ki je bila pod geslom »Dati življenju novo upanje« naglasil, da takšna romanja Evropi dajejo dušo. Večtisočglava množica romarjev je prišla iz Koroške, Slovenije in Furlanije-Juljske krajine.

ZAHOMC

Vsi lahko pomagamo

Pretekli četrtek so zasadili prve lopate (slika levo – poročilo na str. 8), že septembra pa bodo v Zahomcu začeli graditi večnamensko hišo, v kateri bodo imeli prostor tamkajšnji športniki, gasilci in še kdo. Športno in gasilsko društvo sta pripravila kupone oz. gradbene kamne. Tako lahko pomagate tudi vi. Kupite jih!

Preberite

Žitara vas

Kolektivno ali individualno? – posvet v KUMST

stran 2

Pliberk

O športni dvorani v pliberškem kulturnem domu – koliko so vredna mnenja pristojnih?

Stran 3

Ljubljana-Koper

Akademik Pretnar o krivdi Cerkve za razkol Slovencev

Stran 4

Fiesa

160 mladih v gledališki in lutkovni delavnici

Stran 5

PREBLISK

■ Ljubljanski nadškof in slovenski metropolit Franc Rode je v pridigi ob romarski maši na Brezjah ob prazniku Marijinega nebovzvetja okrcal slovenski narod, da je med njim po osamosvojitvi vse več malodušja in mrtvila. Ljudje da se odtegujejo odgovornosti za družbo in se obnašajo do države, kot

da ni njihova, zaradi gospodarskih težav pa imajo do politike predvsem negativen odnos. Svoje nezadovoljstvo nad slovenskim narodom je še podkrepil z besedami češkega predsednika Havla in jih prenese na Slovence. Ta je stanje človeka po koncu totalitarne sistema primerjal s stanjem zapornika, ki so ga prav-

kar spustili na svobodo in se v njej ne znajde.

Seveda je treba nekoga obtožiti za mizerno stanje, ki ga izkazuje javnomnenjska raziskava. Ta Cerkev in duhovščino po zaupanju uvršča na samo dno. Toda, je tega kriv narod ali voditelji Cerkve? Tudi v Sta-

Zamenjati ljudstvo!

linovi diktaturi so delili letake, na katerih je pisalo, da je ljudstvo zaigralo zaupanje vlade. Za Rodetovo Cerkev bi bilo bolje, če bi razpustila (ne)verno ljudstvo in si izbrala drugega.

Kar nekako podobnost je čutiti tudi med nami. Tudi naše ljudstvo se odteguje odgovornosti. Najbolje bi ga bilo zamenjati. A s kom? **J. R.**

**Pliberški sejem
na travniku**

5. 9. – 7. 9. 1998

Predsedniku NSKS Nantiju Olipu se je ponovno posrečila prava »mojstrovina«. V svojem pismu Uradu zveznega kanclerja, v katerem utemeljuje imenovanje 6 članov za sosvet, piše med drugim dobesedno tole: »Tako se je pri leta 1995 izvedenih temeljnih volitvah Zbora narodnih predstavnikov /.../ v volilni seznam vpisalo nad 6.000 oseb in se volitev dejansko udeležilo nad 4.500 oseb. Če ti števili postavimo v relacijo s številom pripadnikov manjšine po ljudskem štetju 1991 /.../ in če še upoštevamo, da so otroci do 16. leta v številu pripadnikov manjšine po ljudskem štetju sicer všteti, ne pa tudi v številu volilcev Narodnega sveta koroških Slovencev, se pokaže, da se je volitev udeležilo nad 50 odstotkov pripadnikov manjšine.«

Čudovito ...

Lahko bi zdaj seveda kritiziral, da

število 6.000 ne more držati, saj je znano, da so se mnogi znašli na listi proti njihovi volji, tako npr. tudi predsednik ZSO Marjan Sturm. Nekateri drugi, ki so bili na listi, so bili v tem času že nekaj let mrtvi (npr. Anton Obid iz Štalenske gore).

Toda to je stranskega pomena. Tudi če odštejemo vse znane in skrite manipulacije, bomo verjetno še vedno prišli na število nad 5.000. In to je vsekakor dobro organizacijsko delo, za katero je treba pripravljalcem volitev čestitati.

Podvomil bi lahko tudi o tem, ali ima Olip pravico šteti vse, ki so se udeležili teh »volitev«, med simpatizerje ali celo člane Narodnega sveta, kajti pred volitvami so izrecno poudarjali, da lahko volijo vsi koroški Slovenci, ne glede na to, ali se čutijo zastopane od Narodnega sveta ali ne.

Niti ne moremo trditi, da vsi takratni volilci podpirajo politiko NSKS, saj so lahko

KOMENTAR

Jozi Wutte

volili samo osebe, niso pa smeli glasovati o programih, ideologiji ali političnih konceptih. A tudi to ni bistveno.

Nevarno pa postaja, če Olip število volilcev NSKS primerja s podatki ljudskega štetja. To je vsekakor enkratno!

Vsak kolikor toliko politično osveščen Avstrijec ve, da se pri ljudskih štetjih ne sprašuje po narodni pripadnosti, temveč po pogovornem jeziku. Preštevanje manjšin je v Avstriji namreč ustavno prepovedano. Glede na poskuse vezanja manjšinskih pravic na število pripadnikov manjšine je treba to prepoved na vsak način pozdraviti. Zato smo doslej tudi venomer oporekali istovetenju števil pri ljudskem štetju s številčnostjo manjšine. (Da se določene pravice, kot npr. krajevni na-

Kako dolgo še?

pisani, na Koroškem kljub temu vežejo na rezultate ljudskega štetja, je drug problem.)

Če si ogledamo podatke neodvisnih inštitutov za ugotavljanje javnega mnenja, vidimo, da je na Koroškem okoli 30.000 do 45.000 oseb, ki govorijo slovensko. Edina organizacija, ki je že doslej jemala podatke ljudskega štetja kot argument, kako malo je Slovencev na Koroškem in da imamo zato že preveč pravic, je bil Koroški Heimatdienst. S svojim nedavnim pismom je Olip torej v zanimivi družini.

A tudi to še ni najhuje. Svojo družbo si lahko vsak izbira po lastni presoji. Toda, če Olip kaj takega izjavlja v uradnem stališču, v katerem se vrhu tega postavlja še kot reprezentant večine koroških Slovencev (in vse samo zato, da bi si priboril premoč v narodnostnem sosvetu), potem je tak politik na čelu ene od osrednjih organizacij manjšine, milo rečeno, vprašljiv.

POSVET ZSO O MEDNARODNI MANJŠINSKI POLITIKI

Kolektivno ali individualno?

Kadarkoli se diskutira o smernicah za manjšinsko politiko, bodisi na Koroškem, bodisi pri drugih manjšinah, se kaj kmalu pojavi argument »evropskega nivoja«. Ta je postal že nekakšna nuja za podkrepitev lastnega videnja manjšinskega vprašanja. Andrej Wakounig rad govori o evropskih normah v zvezi z zajamčnim mandatom v zakonodajnih telesih; Sonji Wakounig se je ob ratifikaciji Okvirne konvencije Sveta Evrope v avstrijskem parlamentu zapisalo, da na mednarodni ravni prodira interkulturalni koncept; svobodnjaški občinski odbornik v Bekšanju

Brigitte Busch je predstavila manjšinske in interkulturalne programe Sveta Evrope. Obžalovala je, da njegov angažma na tem področju v zadnjih letih nekoliko popušča, kljub temu je bil z nekaterimi projekti uspešen. Glavna uspeha sta prav gotovo Okvirna konvencija in Charta – četudi slednje Avstrija žal še ni ratificirala.

Bojan Sturm-Šnabl je poslušalcem predložil delovanje raznih organov v Evropski uniji in se nato osredotočil na evropsko koordinacijo Urada za manjšinske jezike (EBLUL). Poudaril je, da so težave z nekaterimi nacionalnimi komiteji

prvo je Štefan Pinter predstavil A.I.D.L.C.M., organizacijo, ki se zavzema za ogrožene jezike in se pri tem ne omejuje le na Evropo, temveč v njej sodelujejo recimo tudi Kurdi idr.

Reginald Vospernik je poročal o delovanju Federativne unije narodnih skupnosti (FUENS), ki se močno zavzema za evropsko manjšinsko pravo. Le-to naj bi vsem evropskim narodnostim zagotavljalo enake, vključno kolektivne politične pravice.

Stanko Bučovnik in Darja Sticker sta referirala o nekdanji mladinski sekciji FUENS, ki pa se je 1984 osamosvojila kot Mladina evropskih narodnih skupnosti (MENS). Trenutno je ta organizacija v fazi prestrukturiranja, saj sedanja organizacijska oblika ni pripravljena za tolikšen naraščaj (precej se vključujejo zlasti nemške manjšine z vzhoda). Priznala pa sta tudi, da je znotraj koroških slovenskih organizacij, ki sodelujejo v MENS (KSSŠD, KDZ, Mlada EL) včasih težavno priti do skupnega nastopanja.

Nazadnje je še Jozi Wutte, ki je vodil posvet, predstavil šele pred dvema letoma nastalo Evropsko federacijo »Maison de Pays«. Ta pri svojem delovanju poskuša povezovati kulturne, jezikovne in gospodarske aspekte manjšinske zaščite. Gre za podporo kulturi določenih regij v celoti, z vsemi jezikovnimi in drugimi posebnostmi.

Ob koncu posveta je Wutte še napovedal, da se bo diskusija o mednarodni manjšinski politiki v ZSO na vsak način nadaljevala in da bo moral odbor priti do jasne strategije kako mednarodno delovati. **jo**

Pozitivna reakcija

Takoj po izidu prejšnje številke Slovenskega vestnika, v katerem sem spregovorila o finančnem položaju in stiski založbe Drava, je prišla razveseljiva vest iz Ljubljane.

Gospod Žmavc iz Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu nam je v imenu državne sekretarke g. Mihaele Logar sporočil, da bo Urad založbo Drava v svojem proračunu za leto 1998 upošteval in v

prihodnjih letih skrbel za to, da bo s poravnavo dolga v prihodnje lahko neovirano in neokrnjeno delovala v prid slovenski kulturi na Koroškem in po svetu.

Ta hitri odmev iz Ljubljane nas izredno veseli in zato velja Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu naša iskrena hvala!

Dr. Helga Mračnikar,
direktorica Drave

pa je poudarjal, da so s privatnim trijezičnim vrtcem dejansko na evropskem nivoju v zglede drugim manjšinam.

Kdor se nekoliko več ukvarja z mednarodnimi političnimi institucijami in mehanizmi, bo moral spoznati, da zadeve niso tako črno-bele in o pravi »evropski«, »mednarodni« ali kakršnikoli že normi manjšinske politike težko govorimo.

Zato je Zveza slovenskih organizacij pretekli petek v KUMST v Žitari vasi pripravila posvet o mednarodni manjšinski politiki. S sedmimi referati o mednarodnih institucijah so bili udeleženci seznanjeni z njihovim delovanjem in s problematiko mednarodnih mehanizmov nasploh.

EBLUL (mdr. z avstrijskim in španskim) zaradi pomanjkljive reprezentativnosti. To je privedlo celo do tega, da je bil skrajšan proračun za ves EBLUL.

Milka Hudobnik je v svojem referatu o avstrijskem komiteju EBLUL temu oporekala, češ da so v avstrijskem komiteju včlanjene vse merodajne manjšinske organizacije, priznati pa je morala, da je 80 odstotkov teh včlanjenih tudi v Centru avstrijskih narodnosti. Nadaljnji problem pa je v tem, da je trenutni predsednik komiteja Karel Smolle hkrati tudi državnozbornski poslanec in da sta ti dve funkciji v očeh evropskega EBLUL nezdružljivi.

V drugem delu so bile na vrsti nevladne organizacije. Kot

Prostor za Preblik na prvi strani je predragocen, da bi ga še enkrat namenil vabilu Mestne občine Pliberk, pardon, Stadtgemeinde Bleiburg za 605. Bleiburger Wiesenmarkt. Ko so me nekateri pliberški občani opozorili, da sem nasedel spretni taktiki občinskih mož in pohvalil njihovo

»zgodno dvojezičnost, nobenega podcenjevanja, ne manjše pisave, nobenega minimuma od minimuma.« ki je v resnici samo Potemkinova vas za slovenske medije, odbornike Enotne liste, za objavljene iz Slovenije in morda še za koga, sem se ob tej stvarnosti zgrozil.

GLOSA

Jože Rovšek

Prevara, prevara ... mi je šlo po glavi. Kako more biti Rovšek tako naiven? so se spraševali nekateri. Ja, kako pa naj ravnam drugače, če pa sem prejel tako lepo napisano in pripravljeno dvojezično vabilo iz dvojezične koroške

Pliberška prevara

občine. Od koga pa naj dvojezičnost pričakujem, če ne od občine z visokim odstotkom (čeprav to ne bi smelo biti odločujoče) slovenskega prebivalstva?

V rokah pa imam še drugo vabilo. Brez ene slovenske besede, raje prazna stran v no-

tranjosti! To pa je namenjeno tistim »pravim« Korošcem, katerim je slovenska beseda še vedno kot biku rdeča ruta. Tistim najbrž, na katere vodilni pliberški možje računajo ob volitvah, ki jih bodo ohranili na ali vrgli s stolčkov. Ne bom se vtikal v njihovo politično prepričanje, a znak enakopravnosti obeh jezikov in narodnosti to drugo vabilo ni, »europareif« tudi ne, najmanj pa kulturna poteza občinskih odgovornih politikov!

Bleiburger Wiesenmarkt

Seit 1393
Geöffnetes und Altes
Vollständiges
Klein- und Großhandel

Einladung
5. September bis 7. September 1998

Ali je športna dvorana v Kulturnem domu Pliberk res prenizka in s tem neporabna in ali je res bilo deset milijonov šilingov nesmiselno investiranih? S to trditvijo je prejšnji teden nemški koroški tednik »Kärntner Woche« krepko razburil javnost, obenem pa je nehote odprl vprašanje, koliko so pismeni pristanki in potrdila pristojnih športnih organizacij sploh vredni? Kajti graditelj doma, Društvo Kulturni dom Pliberk, je dvorano gradil v dobri veri in prepričanju, da ustreza predpisom veljavnih norm. Pri tem se je zanašal na pismeno privoljenje Koroške odbojarske zveze (Kärntner Volleyballverband) in na strokovno stališče Avstrijskega inštituta za gradnjo šol in športnih igrišč/Österreichisches Institut für Schul- und Sportstättenbau (ÖISS). Oba se strinjata z višino 6 metrov kot ustrežno za športne tekme.

ŠPORTNA DVORANA V PLIBERKU

Koliko so vredna potrdila pristojnih zvez in inštitutov?

Potrjena dimenzija

Po daljši načrtovalni fazi je bila septembra 1. 1995 vložena gradbena vloga za Kulturni dom Pliberk. Po predlogih graditelja, Društva »Kulturni dom« je načrt napravil arhitekt mag. Karl Vouk iz Rinkol. Dne 21. decembra 1995 je župan mesta Pliberk mag. Raimund Grilc z odlokom odobril gradbeno vlogo.

Vigredi, aprila 1996, je pliberško gradbeno podjetje Liesnig začelo graditi poslopje kulturnega doma.

Pred tem, in sicer 4. marca 1996, je Društvo »Kulturni dom« vse potrebne podlage kot tloris in prerez kletnih prostorov poslalo v vednost in v pretres ÖISS /Avstrijskemu inštitutu za gradnjo šol in športnih igrišč na Dunaju. Z njim je

društvo že prej navezalo stike. Inštitut je v pismu z dne 4. 3. 1966, torej v začetni gradbeni fazi, ugotovil, da so bile dimenzije dvorane po njegovem predlogu povečane na mere 15x27x6 m, ki ustrezajo normi. V drugem odstavku pisma ÖISS piše, da je višina 6 metrov ovira za igranje odbojke na višji ravni (evropski pokal – op. pisca). Za to raven da bi bilo potrebnih najmanj sedem metrov višine. Informacija ob robu: danes bi bila tudi ta višina prenizka, kajti vmes je Avstrijska odbojarska zveza ustrezno višino za tekme »na višji ravni« dvignila na deset metrov.

Mesto za šport

Kot je v pogovoru za SV dejal predsednik Društva »Kulturni dom« Pliberk Fric Kumer, sprva niso mislili na podkletenje

doma. A na željo številnih športnikov, predvsem nogometnih društev in dobljanskih odbojkarjev, ki tako za treniranje kot tudi za tekme doma nimajo ustreznih pogojev, so se odločili za gradnjo športne dvorane. Zaradi prostorskih okoliščin je prišla v poštev le kletna varianta, kajti pritličje je namenjeno kulturni dvorani.

Odbojarsko društvo Aich/Dob je v dogovoru z odborom Društva »Kulturni dom« prosilo za strokovno stališče tudi Koroško odbojarsko zvezo/Kärntner Volleyballverband in mu seveda dostavilo vse potrebne podlage, kakor so to načrt in drugo.

6. januarja 1997 je Koroška odbojarska zveza odgovorila in črno ne belem ugotovila, da so »mere športne dvorane za izvedbo tekem 1. moške odbojarske zvezne lige načelno za-

KÄRNTNER VOLLEYBALLVERBAND
St. Peter-Str. 5 9020 Klagenfurt
Tel. (0463) 32 00 58 (auch Fax)
Unsere Bank: DieKärntner Sparkasse, Kto.-Nr. 0-092767

An den
SK Puntigamer Aich/Dob

Aich/Dob 2
9150 Bleiburg

Hallenneubau - Kulturni dom Pliberk

Werte Sportfreunde,

nach Überprüfung der von Euch übersandten Baupläne, betreffend den Neubau des Kulturni dom Pliberk, halten wir fest wie folgt:

Die Ausmaße des im Plan eingezeichneten Turnsaales sind für die Durchführung von Wettbewerbspielen der 1. Bundesliga der Herren/Volleyball grundsätzlich ausreichend und es wird vom Kärntner Volleyballverband - vorbehaltlich der korrekten Bodenmarkierungen und Netzbefestigungen - auch eine dementsprechende Kommissionierung nach Fertigstellung erfolgen.

Wir hoffen, Euch damit geholfen zu haben und verbleiben

mit freundlichen Grüßen
Kärntner
Volleyballverband
Kärntner
DieKärntner
Sparkasse
St. Peter-Str. 5
9020 Klagenfurt

Klagenfurt, 06.01.97

03/02

dostne in da bo, če bojo markacije na tleh in možnosti za omrežitev korektno, dvorano ustrezno komisionirala.

Konstruktivske meje

Arhitekt mag. Karl Vouk ne razume trenutnega razburjenja zaradi višinskih problemov z dvorano. Vouk opozarja na to, da višine šestih metrov ni potrdil le ÖISS, ampak predvsem Koroška odbojarska zveza. Dvorana je celo višja kot 6 metrov. Svetla višina stropa je 6,40 metra. Konstruktivsko potrebna nosilca, ki v razponu 15 metrov prečkata strop dvorane, na njunem najnižjem robu to višino znižujeta na 6,165 metra.

Za Vouka kot arhitekta je pomembno, katere norme so veljale v času načrtovanja. V tej zvezi spominja na podobno zadevo v zvezi s stadionom

Schwarzenegger v Gradcu. Tam je mesto ob sodelovanju ogromne infrastrukture zgradilo stadion za 1. nogometno zvezno ligo, ni pa pomislilo na morebitne potrebe evropskega prvenstva, za katerega se Avstrija poteguje. Za te potrebe pa je novi stadion premajhen.

Vouk je optimističen, da bo mogoče najti modro rešitev v prid vseh udeleženi. Kajti ne gre, da bi bilo Društvo »Kulturni dom«, ki je z gradnjo športne dvorane v bistvu prevzelo nalogo dežele, ki v tej zadevi krepko zamuja, sedaj za svojo pripravljenost in odprtost še kaznovano in obremenjeno z milijonskimi vsotami, katere so šle v gradnjo zdaj sporne športne dvorane.

O nadaljnjem razvoju v tej zadevi bomo seveda poročali.

f.k.w.

SANATORIJ »MARIA HILF«

Predstavili so se novi lastniki

Meseca julija je bila podpisana pogodba za prevzem celovškega sanatorija »Maria Hilf«. Novi lastniki so BARC-skupina (50%), Wiener Städtische (25%) in Merkur zavarovalnica (25%).

Na tiskovni konferenci so zastopniki teh zavarovalnic predstavili svoje koncepte za sanatorij. V glavnem naj bi se obdržala dosedanja kakovost oskrbe in udobja. Zdravstveno vodstvo bo ostalo nespremenjeno, reforme pa naj bi bile na kirurški in internistični področju. Tudi v prihodnje

bodo pacienti lahko tudi v sanatoriju konzultirali svoje zdravnike, ti pa bodo imeli možnost odpreti svoje ordinacije v hiši. Dejstvo, da ima približno tretjina (2,7 milijona) Avstrijcev privatna zavarovanja in je letno plačanih okoli 16 mrd. privatnih zavarovalniških premij, dokazuje, da so privatne klinike, kakor je to sanatorij »Maria Hilf«, zelo priljubljene. Poleg tega pa ima Avstrija najvišji odstotek pacientov (227 od 1000) v bolnišnicah po vsej Evropi.

T. G.

VIKO LUSKOVEC

Obkroženi ste z goro resnih in strokovnih knjig. Verjamete v znanstvenofantastične zgodbe?

Znanstvenofantastične zgodbe, ki jih je v prejšnjem stoletju pisal Jules Verne, so se v tem stoletju bolj ali manj uresničile. Moram priznati, da o tem res nisem razmišljal.

Kaj pa zgodba o spravi, s katero je Spomenka Hribar v prejšnjem desetletju dregnila v tedanjo spokojnost? Je možna tako imenovana sprava?

Mislim, da ni. Italijanski predsednik Oscar Luigi Scalfaro je nedavno dejal, da je povsem nemogoče, da bi prišlo do kakšne sprave med fašisti in antifašisti. Ne vem, zakaj v Sloveniji namenimo tolikšno pozornost temu vprašanju. Če pa že, je pa zanesljivo samo ena rešitev: kolaborantje in njihovi nasledniki bi se morali slovenskemu narodu opravičiti za vse strahote, ki so jih povzročili med vojno, in prositi slovenski narod, naj jim oprostí veleizdajo, ki so jo storili v usodnem času.

Nasprotna stran meni drugače. Generalni državni tožilec Anton Drobnič je obdobje med drugo svetovno vojno označil za državljansko vojno, 27. april pa za dan narodnega žalovanja, partizane pa je, kot je dejal, doživljal kot navadne kriminalce.

Domobranci in vaške straže so bili sodelavci okupatorja, najprej italijanskega, nato nemškega. Oboji so delovali na prostovoljni bazi, njihovi politkomisarji pa so bili katoliški duhovniki – kurati.

Domobranci so bili veleizdajalci slovenskega naroda, tako po takratni kot sedanji kazenski zakonodaji. Nihče od njih ni odgovarjal za to, da so iz Slovenije internirali 60.000 Slovencev, med njimi ogromno žensk in otrok. Spomnite se samo tega, koliko ubogih in nedolžnih ljudi je umrlo v nacističnih taboriščih. Partizani ljudi niso spravljali v koncentracijska taborišča smrti, kot so Dachau, Mauthausen, Auschwitz, Gonars, Rab ... Te stvari so tako jasne, da bolj ne morejo biti.

Z Drobničem ni vredno polemizirati. Treba pa se je pogovarjati o njem in o tem, kako je sploh lahko bil imenovan za generalnega državnega tožilca. Anton Drobnič je pravno-formalno prisegel Hitlerju, nacistični Veliki Nemčiji in nacistični formaciji SS, ki so bili na nürnberškem procesu spoznani za zločinske.

Ali se vam ne zdi, da bi morali o tem razmišljati pred njegovim imenovanjem?

Seveda. Že tedaj so bili močni odpori, povrh vsega pa je še član domobranske Nove zaveze. Slovenska ustava to izrecno prepoveduje, zato bi moral Drobnič odstopiti že iz teh vzrokov.

Prof. dr. Stojan Pretnar, član Slovenske akademije znanosti in umetnosti, o zgodovinski vlogi Cerkve in slovenski polpretekli zgodovini

»Cerkev je poglavitni krivec za razkol slovenskega naroda«

Akademik prof. dr. Stojan Pretnar je ugleden pravnik in eden največjih strokovnjakov za avtorsko pravo na svetu. Nekatere odločitve, ki so jih sprejeli na najvišjih mestih samostojne Slovenije, ga v strokovnem smislu temeljito pretresajo. Čudi se popuščanju dnevne politike zahtevam slovenske Cerkve, novemu pisanju polpretekle zgodovine in izjavam, kakršne je dal generalni državni tožilec. Še več, Antona Drobniča, inkriminalnega generalnega državnega tožilca, odkrito imenuje *orodje Cerkve in njenega prostovoljnega agenta*. In domobranci, ki jim je pripadal tudi Anton Drobnič, so za akademika Pretnarja izdajalci slovenskega naroda, ki so še nekaj mesecev pred neizbežnim porazom nacizma – prisegli Adolfu Hitlerju.

Morda pa je bil na to funkcijo imenovan pred sprejetjem ustave?

To v ničemer ne spremeni vsebine. Drobnič je kot nekdanji domobranec tudi po sedanji zakonodaji kriv za izdajo in bi ga morali postaviti pred sodišče. Ti zločini namreč ne zastarajo.

Zakaj pa jih potem po koncu vojne niso postavili pred sodišče?

Res ne vem, zakaj jih niso.

Ali je bilo pripadnikom poražene strani v kasnejših letih po drugi svetovni vojni zagotovljeno normalno življenje?

Kolikor je meni znano, niso bili deležni nobene diskriminacije ali kakšnega drugačnega ponižanja. V večini evropskih držav so bili kolaborantje postavljeni pred sodišče in so jim odvzeli tudi državljanske pravice. Pri nas se kaj takega še zdaleč ni zgodilo. Vzemimo za primer samo Antona Drobniča. Docela mirno je končal študij prava na pravni fakulteti, dobil je dobro službo v zavarovalnici in je gmotno dobro situiran, pred prevzemom najvišje tožilske funkcije pa je naredil uspešno kariero.

Če je bilo glede na dane okoliščine življenje za obe strani enako, čemu je sprava potemtakem sploh potrebna?

To se tudi sam sprašujem. Siljenje v spravo pomeni zgolj obnavljati stara sovraštva, znova razcepiti slovenski narod.

Ob začetku vojne leta 1941 ste bili odvetnik. Kaj tako usodnega se je takrat zgodilo, da je razcepilo slovenski narod?

Razkol slovenskega naroda se ni začel leta 1941, ampak s protireformacijo v 16. stoletju, ki jo je izvajal tedanji škof Tomaž Hren. Pregnali so vse protestante s Trubarjem na čelu, kdor ni šel, se mu je zgodilo kaj hudega. Poglavitni krivec za razkol slovenskega naroda je katoliška cerkev.

16. stoletje? Ali se vam ne zdi, da malce pretiravate?

Niti najmanj. Katoliška cerkev je bila in je še vedno močna politična sila v svetu.

Dobro, vendar kaj ima to skupnega z dogodki v letu 1941?

Celotni evropski miselni svet je bil skorajda poldrugo tisočletje uklenjen v posvetno oblast rimskokatoliške cerkve. Papež Bonifacij VIII. je leta 1302 izdal encikliko *Unam sanctam*, v kateri je utrdil tisočletno cerkveno doktrino dveh mečev. Ta se glasi, da je vsa oblast od Boga podeljena Cerkvi v obliki dveh mečev, posvetnega, ki ga Cerkev podeljuje posvetnim vladarjem, in duhovnega, ki ga za-

tranji minister. Ni jih motilo, da je bil tedanji režim nelegitimen, ampak so celo vodili krivično preganjanje nedolžnih ljudi.

Ali menite, da je Cerkev odkrito podpirala nacizem?

Tako neumna ni, da bi se odkrito postavila na stran nacifašizma, kot se je to zgodilo na Slovenskem. Tedanji papež Pij XII. je oportuno čakal na razplet vojne vihre in potihem upal na zmago nacizma. To je razvidno iz njegove podpore fašistom v španski državljanski vojni in kolaborantom v drugi svetovni vojni. In še posebej iz ravnjanja po vojni, ko so nekateri najhujši vojni zločinci, kot so Eichmann, Mengele, Pavelić, pobegnili na varno prav s pomočjo Vatikana.

Zakaj bi cerkev sploh podpirala nacizem?

Nacizem je bil očitno dovolj reakcionaren, da ji je ustrezal za ohranitev njenih interesov. Cerkev je izjemno konservativna zaradi tega, ker morajo ljudje verjeti v njene nauke, ki so za mnoge razumne ljudi zvečine le cenene pravljice. Vsi reformatorji izvirajo iz cerkvenih vrst, ker so dojeli te anahronizme in so si prizadevali za spremembe, primerne sodobni znanosti in najnovejšim spoznanjem. Cerkvena dogma jih je označila za heretike, jih izobčila, zanje pa je nazadnje poskrbela inkvizicija – na grmadi.

Na celem svetu ni sistema, ki bi obstajal tisoč ali več let. Cerkev pa je, tudi po zaslugi inkvizicije. Inkvizicija je ogrožala svobodnega duha in človeška življenja. Zaradi nje je na grmadah zgorelo ogromno nedolžnih ljudi. To je bilo nekaj nezaslusnega, Jan Hus je na grmadi zgorel kljub temu, da mu je ce-

Pogovor z akademikom prof. dr. Stojanom Pretnarjem objavljamo po dogovoru in dovoljenju koprškega časopisa *Sobota Primorskih novic*. Uredništvo

Akademik prof. dr. Stojan Pretnar: »Slovenskemu človeku je Cerkev namenila zgolj vlogo tlačana, hlapca. Največji fevdalec na slovenskih ozemljih je bila katoliška cerkev.«

drži zase. Novi cerkveni kodeks, ki ga je leta 1983 izdal sedanji papež, zvečine govori o oblasti.

Eno je tisto, kar je zapisano v knjigah, drugo pa je praksa. Bolj zanimivo bi bilo vedeti, kakšno je bilo stanje v kraljevi Jugoslaviji pred izbruhom vojne?

To je zelo dobro vprašanje. V času diktature kralja Aleksandra mu je klerikalna Slovenska ljudska stranka dala polno podporo in sodelovala v njegovi vladi, duhovnik in šef SLS dr. Anton Korošec pa je bil celo no-

sar pisno zagotovil varnost. V Franciji je inkvizicijo odpravil šele Napoleon, v Italiji pa se je obdržala vse do leta 1860.

Kakšne so bile posledice delovanja inkvizicije na Slovenskem?

Ogromne, praktično se jih ne da opisati z besedami. V dveh stoletjih so na Slovenskem sežgali več kot 400 ljudi! To je strahotna smrt. V slovenski književnosti skoraj ne boste našli pisatelja ali pesnika, ki bi podpiral Cerkev. Trubar je moral pobegniti v tujino, da je sploh ostal živ, France Prešeren jo je v svojih pesmih, npr. v Krstu pri Savici, razkril do obisti. Ivan Tavčar se je v delu *4000 škofa Mahniča* sposodil tako, da ga je preimenoval v Ničmah. Dragotina Ketteja so iz gimnazije v Ljubljani izključili zaradi pesmi, v kateri je škofijo imenoval *brlog* škofa Jakoba Missia, ki je bil kasneje nadškof v Gorici in prvi slovenski kardinal. Cankarja, Aškerca, Gregorčiča in mnoge druge sploh ni treba posebej omenjati.

Duhovno cenzuro in prepoved svobodne misli je rimskokatoliška cerkev pravno utemeljila z indeksom prepovedanih knjig. Prvi takšen seznam je izšel leta 1559, zadnji pa 1948! Seznam obsega 8.000 naslovov. Formalno je bil odpravljen na zadnjem vaticanškem koncilu (1962–1965).

Vrnimo se v sedanjost. Cerkev zdaj vztraja pri vračilu tako imenovanih cerkvenih posesti, ustavno sodišče pa jo je pri tem podprlo.

Naj najprej povem, da v dosedanjih zgodovini na Slovenskem ni bilo nobenega večjega fevdalca slovenskega rodu. Slovenskemu človeku je Cerkev namenila zgolj vlogo tlačana, hlapca. Največji fevdalec na slovenskih ozemljih je bila katoliška cerkev.

Ustavno sodišče je nedopustno poseglo v zakonodajno vejo oblasti in sprejelo zakon o denacionalizaciji samo zato, da bi ustreglo Cerkvi. Prišli smo v položaj, da moramo braniti ustavnost pred ustavnim sodiščem, če sem natančnejši, pred petimi ustavnimi sodniki.

Grajate ustavno sodišče, niso vam vseč besede generalnega državnega tožilca. Ali se ne bojite tega, da vam bodo nasprotniki očitali, da je zdaj demokracija in lahko vsak naglas pove, kaj misli?

Tega se niti najmanj ne bojim. Bojim se svetovne reakcije na besede Antona Drobniča. Poglejte, državni tožilec republike Slovenije, ki je prisegel Adolfu Hitlerju, zdaj obsoja narodno-osvobodilni boj, njegove udeležence pa je označil za navadne kriminalce. S tem avtomatično legitimira Mussolinijev fašizem in Hitlerjev nacizem, proti katerima se je boril ves svobodni svet. Kaj bodo na to rekle druge države, kako nas bodo obravnavale ZDA, Evropska unija, Rusija? Tega si preprosto ne upam niti pomisliti.

ŽITRAJSKI »OPEN AIR 98«

Pri »Trti« so s potekom in obiskom zadovoljni

V soboto zvečer, 22. avgusta, je bila zadnja prireditev žitrajškega »open aira 98«, čigar nositelj je bilo krajevno SPD »Trta«. Na sporedu je bila FOLKLORNA NOČ, mednarodno srečanje plesnih skupin iz Slovenije in Koroške, vmes pa je hrvaška mladina iz Gradišča igrala na tamburicah. Zaradi slabega vremena, lilo je kot iz škafa, so uživanje ob narodnih plesih preložili v ljudsko šolo, kar pa vzdušja in dobrega počutja sploh ni motilo. Zanj pa so v posebni meri, in to vse tri večere, skrbeli društveniki sami, ki so nosili glavno breme neposredne organizacije kot so to redarstvo, postavitve odrske tehnike, oskrba publike s pijačo in je-

dačo ter še sto drugih zadev. »Trta«, v organiziranju takšnih prireditev že kar precej izkušena, je k sodelovanju povabila svojo lastno folklorno skupino, ki jo vodi Rado Markitz, Folklorno skupino Beljak/Villach, ki se je pod vodstvom Richarda Appeja zapisala predvsem avstrijskim ljudskim plesom, ter svetovno znano Akademsko folklorno skupino »France Marolt« iz Ljubljane, ki že nad 50 let izvaja ljudske plesne na zavidljivo visoki ravni. Četrta v skupini pa so bili člani mlade gradiščansko-hrvaške tamburaške skupine »Eho« iz Velikega Borištova, ki pod vodstvom Gisele Csenar išče in tudi najdeva nove oblike glasbenega

izražanja brez ozkih in vprašljivih primesi folklorizacije. Skupina se je v žitrajšem KUMST-u pripravljala na novo sezono in seveda z velikim veseljem sodelovala na Folklorni noči.

Prva je na oder prirajala žitrajška folklorna skupina. Izvajala je belokranjske plesne. Če bi ne vedel, da so na odru domačini, bi bil prepričan, da nastopajo pristni Belokranjčani. Tako doživeto, vneto in izpiljeno so mladi Žitrajčani predstavili plesno tradicijo te najjužnejše slovenske pokrajine, ki ima prav zaradi uskokov in sosesčine s Hrvaško mnogo elementov omenjenih skupin in regij. Žitrajški folklorni skupini je za njen sobotni nastop treba posebej čestitati.

Beljačani se, kot omenjeno, posvečajo predvsem avstrijski tradiciji ljudskega plesa, zadnja leta pa v svoj repertoar vključujejo tudi plesne severnjakov. Stiki z žitrajško folklorno skupino so kar prerasli v dobro sodelovanje.

»Cukrček« večera pa je bila Akademsko folklorna skupina »France Marolt« iz Ljubljane. Hvaliti jo bi pomenilo nositi vodo v Dravo. Jasno da je navdušila občinstvo. Maroltovci so živ dokaz, kako ljudski ples iz prahu in osmradija folklorizma dvigniti na svetlo raven mojstrovine in dragocenega izročila. Zapisani so predvsem izočilu slovenskih ljudskih plesov. Temu primerno se je raztezal lok izvajanih plesov od Gorenjske do Rezije, od Prekmurja do Dolenjske.

Med posameznimi točkami je povezovala Marica Sternkušej.

»Trta« je s potekom »open aira 98« zadovoljna. To je v posebnem pogovoru potrdil tudi predsednik društva Slavko Einspieler.

f.k.w.

POSPRAVA »OPEN AIRA 98«

»Privabili smo nad tisoč ljudi«

Z vidnim zadoščenjem je predsednik SPD »Trta« Slavko Einspieler preteklo soboto zvečer na folklorni noči v žitrajški ljudski šoli pozdravil nastopajoče in občinstvo, kajti poletni kulturni festival »open air 98« je uspel. Sobotni večerni naliv mu ni mogel več do živoga.

Kako ocenjujete letošnji, že tretji »open air« festival?

Mi smo zadovoljni, kajti vsega skupaj smo privabili nad tisoč ljudi, kar je za okoliš kot je Žitara vas zelo lep uspeh. Predvsem pa je bilo vreme pravo.

Sloves festivala je krepko presegel krajevne meje.

Imeli smo goste iz cele Koroške, kar nas še posebej veseli in motivira za prihodnost. Zelo pa smo veseli, da so se posameznih prireditev festivala udeležili tudi predstavniki

občine in občinski odborniki. Tako od njih kot tudi iz vrst prebivalstva smo dobili pozitivne odmeve.

Organizacijske zahteve in priprave na festival in med njim so bile obširne. Kaže, da imate zelo motivirane sodelavce.

Glavno breme priprav so nosili društveniki sami. Predvsem člani folklorne skupine in moškega zbora so bili zmeraj in z veliko vneto pripravljeni pomagati. Njim vsem bi se rad prisrčno zahvalil za njihov trud. Poseben »Bog lonaj« pa si je zaslužil naš župnik Valentin Gotthardt, ki je dal na razpolago čudovit ambient žitrajškega župnišča in nam ga zaupal tudi v času svojega dopusta.

»Open air« je za nami, kakšni pa so načrti za novo sezono društvenega delovanja?

Slavko Einspieler

Foto: SV

Naj omenim le eno težišče. Prihodnje leto bo stoletnica Kernjakovega rojstva. V moškem zboru smo se odločili, da se temu velikemu koroškemu skladatelju primerno poklonimo. Zbor pod vodstvom Pavlija Sterna že pripravlja celovečerni koncert Kernjakovih pesmi.

Hvala za pogovor.

f.k.w.

GLEDALIŠKA IN LUTKOVNA DELAVNICA

V Fiesi 160 mladih gledališčnikov

Krščanski kulturni zvezi v Celovcu, tokrat prvič v sodelovanju s Slovensko prosvetno zvezo, je tudi letos uspelo pripraviti gledališki in lutkovni delavnici za mlade v Fiesi na slovenski obali. V dveh izmenah se je bo v 11 skupinah udeležilo kar okrog 160 mladih gledališčnikov in lutkarjev iz devetih slovenskih prosvetnih in kulturnih društev. Program delavnice je razdeljen na dva tedna, in sicer od 23. do 30. avgusta in pa od 30. avgusta do 6. septembra.

Ta čas so v Fiesi dve mladinski skupini Slovenskega prosvetnega društva »Bilka« iz Bilčovsa, otroška gledališka skupina KPD »Planina« iz Sel ter lutkovna skupina KPD Šmihel. Prvi dve pod režijskim vodstvom Bernarde Gašperčič pripravljata gledališki predstavi »Cirkus z divjega zapada« in »Tu se ne da nič drugega kot pisati pisma«.

Mlade Selane gledališko vodi Franci Končan, pripravljajo pa predstavo »Klobuček in Klobučica«.

Režiser Marjan Bevk vodi začetne vaje za lutkovno predstavo Šmihelčanov »Zakaj avto zjutraj noče užgati?«

Za nemoten potek dela in prijetno bivanje mladih skrbi vodja delavnice Veronika Kušej, pri delu pa pomagajo še mentorice iz društev Krista Krušič in Andreja Kropiunig, Marija Hedenik in Terezija Gasser, Milka Olip ter Kristina Trap.

Še večji direndaj pa bo v Fiesi prihodnji teden, ko se bo delavnice udeležilo kar sedem otroških in mladinskih skupin, in sicer iz Celovca, Šentjanža, Kotmare vasi, Vogrč, Globasnice, z Radiš in še ena iz Sel, z njimi pa bodo delali Franci Končan, Alenka Hain, Rado Mužan, Breda in Tine Varl, Miha Vrbinc, Alenka Bolevrabec, Pepej Polesnik, Peter Sticker in Gordana Schmidt.

Z ozirom na množičnost, resen in strokoven pristop pri delu z mladimo lahko pričakujemo bogato otroško in mladinsko gledališko jesen.

J. R.

K. L. A. S.

Uspešne predstave na Vovbrškem gradu

Vmesna bilanca za skupnost k. l. a. s. je vseskozi pozitivna. Odmev za gledališke predstave je velik. Tako je 2400 gledalcev videlo prvih 10 predstav »Urfausta« – to ustreza možni zasedbi s 96 odstotki. Poleg številnih politikov in ljudi iz področja gospodarstva sta predstavo na Vovbrškem gradu obiskala tudi avtorja Peter Turini in Gert Jonke. Navdušeni pa so bili tudi številni intendantji (Dietmar Pfliegerl, Friederich Schirmer, Günther Beelitz) in režiserji (Martin Kušej, Ernst M. Binder, Georg Schmidtleiner, Arie Zinger, Alexander Kubelka).

Nadaljne predstave »Urfausta« so še od 20. do 22. in od 26. do 29. avgusta (vedno ob 20.20).

k. l. a. s. pa prireja tudi druge predstave kot npr. »Die curiose Box des Mr. Smith«. Režiserka je Korošica Bille Falkeen, ki sedaj živi v Švici. Predstava je projekt, ki sestoji iz plesa, gledališča, artistike, petja in glasbe – zgodba pa pripoveduje o prijateljstvu in osamljenosti. Predstava bo v nedeljo, 23. avgusta, ob 20.20 na Vovbrškem gradu.

V nedeljo, 30. avgusta ob 20.20 pa bo »Schnittpunkt vocal – Kärntnerlieder«. Kvartet bratov Peter (counter), Christian (tenor) in Michael (bariton) Paumgarten ter Angleža Robina Greenwaya (bas) predvaja skladbe iz renesanse, klasike, romantike tja do sodobne literature, popevk iz dvajsetih, tridesetih in štiridesetih let ter aktualne pesmi.

Karte za vse prireditve lahko rezervirate pri k. l. a. s. na številki 04232/4460760 in pri vseh Raiffeisen-bankah na Koroškem.

28. LIKOVNA KOLONIJA MLADIH

Letos poteka spet v Vuzenici

Na kraj svojega spočetja, v Vuzenico, se je ta teden vrnila Likovna kolonija mladih. Ta prva likovna kolonija, ki zaobjema skupen slovenski kulturni prostor, letos poteka že osemindvajsetič. Na njej sodelujejo mladinci iz zamejstva in Slovenije, iz Porabja, Koroške, Tržaškega ter seveda iz Vuzenice.

Kolonija se je začela v nedeljo, 23. avgusta, in bo trajala do sobote, 29. avgusta. Program sestavljata dva vsebinska

bloka: dopoldansko delo v petih likovnih delavnicah – risanje, slikanje, grafika, kiparstvo, uporabna umetnost – pod vodstvom mentorjev in popoldansko druženje mladih, spoznavanje kulturnih in zgodovinskih znamenitosti, ples ter srečanje z umetniki.

Slovenska prosvetna zveza je od vsega začetka soprireditelj te likovne kolonije in je tudi letos organizirala skupino mladih, da se je udeležujejo.

f.k.w.

PRIREDITVE

PETEK, 28. 8.

- Alpen Adria Alternativ
00.00 Ekскурzija v Trst in Koper. Obisk institucij in srečanja s predstavniki manjšin; informacije in prijava: tel.: 0316/812117; potovanje traja do 30. avgusta
SVEČE, pri Adamu – SPD Končna
20.00 Poletno branje z založbo Wieser.
»Der Mann aus dem Eis – die Mumie aus den Ötztaler Alpen«; bere univ. prof. dr. Konrad Spindler

SOBOTA, 29. 8.

- ŠMIHEL NAD PLIBERKOM 7, – Gallery 'anin
19.30 Otvoritev razstave Markusa Schillerja (slikarstvo). Razstava bo odprta do 20. septembra

NEDELJA, 30. 8.

- ZGORNJE MEDGORJE 10, v ateljejski hiši Zechner
15.00 Pogovor o umetnosti v Medgorjah – rez III
SVEČE, – SPD Končna in KKZ
19.00 Otvoritev 18. slikarskega tedna. Traja do 5. septembra 1998

PONEDELJEK, 31. 8.

- TINJE, v domu – Katoliški dom Sodlitas
00.00 Priprava na popravni izpit iz latiniščine.
Traja do 11. septembra

TOREK, 1. 9.

- SVEČE, pri Adamu – SPD Končna
20.00 Poletno branje z založbo Wieser.
»Mitteleuropa vor 1000 Jahren«; bere univ. prof. dr. Günther Hödl

PONEDELJEK, 7. 9.

- TINJE, v domu – Katoliški dom Sodlitas
17.30 Jezikovni tečaj iz francoščine za napredujoče

PETEK, 11. 9.

- POTRNA/LAAFELD 30, Pavlova hiša – Kulturno društvo člen 7 za av. Štajersko
20.00 Odprtje razstave Georga Vinokica in Michaela Geyerja. Razstava je odprta do 25. septembra
SVEČE, pri Adamu – SPD Končna
20.00 Poletno branje z založbo Wieser.
Lojze Wieser bere iz niza prirditev »Evropa brati«

SOBOTA, 12. 9.

- BOŽJI GROB, v romarski cerkvi
20.00 Koncert duhovnih pesmi APZ Tone Tomšič iz Ljubljane.
Dirigent: Stojan Kuret

PONEDELJEK, 14. 9.

- TINJE, v domu – Katoliški dom Sodlitas
18.00 Jezikovni tečaj iz slovenščine I, II, III

Glasbeni in prireditveni spored v šotoru SPD »Edinost« v Pliberku

Sobota, 5. septembra 1998

- 10.00 6. mednarodno srečanje upokojencev: igra vokalno-instrumentalni duet »Evergreen«
Soprireditelj: Društvo upokojencev Pliberk
13.00 Koncert godbe na pihala iz Cerknice
16.00 Ples in prosta zabava ob glasbi ansambla »ROSA«
18.00 Slovenska oddaja v živo (Slovenski spored ORF) »Od pesmi do pesmi – od srca do srca«; moderacija Danica Ur-schitz in Franci Saldolšek (voščila lahko oddate do 17.30 v šotoru SPD Edinost)
19.00 ples in zabava z ansamblom »ROSA«

Nedelja, 6. septembra 1998

- 11.30 Koncert »Godbe na pihala Šmihel«
15.00 družabni popoldan z vižarji s Koroške. Naprošamo vse vižarje, da se v čim večjem številu udeležite popoldneva v šotoru SPD Edinost (ne pozabite vaših harmonik)
18.00 ples in zabava ob zvokih ansambla »Podjunki muzikantje«

Ponedeljek, 7. septembra 1998

- 12.00 Glasbeni popoldan z ansamblom »Evergreen«
17.00 Ples in zabava ob zvokih ansambla »Podjunki muzikantje«

Obiščite naš šotor, ne bo vam dolgčas. Tudi za dobro hrano in pijačo ob prijazni strežbi bo poskrbljeno!

Vsi prisrčno vabljeni!
Odbor SPD Edinost
v Pliberku

KAPELSKI DNEVI VARSTVA OKOLJA

Okolje in ozračje v središču razprav

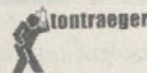
Jutri, v petek, 28. avgusta 1998, se bojo v gostilni pri Kolarju v Železni Kapli začeli letošnji dnevi varstva okolja. Letos so predvsem namenjeni razvoju krajevne in svetovne klime ter posledicam dramatičnih sprememb, ki jih v precejšnji meri sopovzroča človek. Za organizacijo ekoloških dni je pristojen podžupan in referent za okolje Franc Jožef Smrtnik.

V petek zvečer bojo na sporedu delovne skupine za področja promet, kmetijstvo, turizem in oskrba, ter referat o zvezi za ozračje. Zaključek kapelskih ekoloških dni bo v soboto, 29. 8., popoldne ob 14.30 pri sežigalnici biomase z dnevom odprtih vrat ter praznikom daljinskega ogrevanja. Vabljeni vsi, ki se za ta vprašanja zanimajo.

»Biografski moment«

Pogovor o umetnosti v Medgorjah
v nedeljo, 30. avgusta, od 15. ure dalje
v Ateljejski hiši Zechner, zgornje Medgorje/Obermieger 10

od 15. ure dalje: Uvod, rezime, literarno branje in razprava o temi »biografija« z udeleženci pogovorov o umetnosti
od 18.30 dalje ● Video-prezentacija Inštituta za medije, umetnost in dokumentacijo ZONE z Dunaja ● tematska razstava ● Literarno branje Birte Brudermann ● glasba TONTRAEGER 91 (OLIVER GRIMM samples, MAX KIRCHER kontrabas, PETER SEHER okordeon, CHRISTIAN STAUDA-CHER kitara

ob 15.30: Program za otroke z MARIO THE-RESIO MORITZ

POSOJILNICA-BANK
Podjuna

oddaja v centru Dobrle vasi
v najem
stanovanje v velikosti 77 m²
tel. informacije: 0 42 36/20 76

PRAZNUJEJO

Škocjanu – rojstni dan; **Jožej Štornik** v Lešah – rojstni dan; **Matilda Maier** z Bistrice – rojstni dan; **Gusti Janežič** v Lešah – rojstni dan; **Sabina Buchwald** iz Nonče vasi – rojstni dan; **Maks Piko** iz Vidre vasi – rojstni dan; **Mirko Čušin** iz Črgovič – rojstni dan; **Roza Kristan** z Bistrice – rojstni dan; **Franciska Schu-**

Mici Maloveršnik iz Železne Kaple – rojstni dan; **Petra Maloveršnik** z Bele – 11. rojstni dan; **Fridi Karničar** z Obirskega – 30. rojstni dan; **Luka Scheinig** iz Spodnjega Dobja pri Ločah – 65. rojstni dan; **Mici Krautzer** iz Šentpetra – rojstni dan; **Karli in Nadja Krautzer** iz Šentpetra – rojstvo hčerke Terezije; **Dorica Kramer** iz Nonče vasi – 50. rojstni dan; **Kristi Užnik** s Kota v Selah – 30. rojstni dan; **Nuži Dovjak** s Šajde – osebni praznik; **Rozalija Matić** v Srejah pri

RADIO KOROŠKA
SLOVENSKE ODDAJE

- ČETRTEK, 27. 8.
18.10 Rož – Podjuna – Zilja
PETEK, 28. 8.
18.10 »Romantika v glasbi« – 2. (R. Klopčič)
SOBOTA, 29. 8.
6.08 Od pesmi do pesmi – od srca do srca
NEDELJA, 30. 8.
6.08 Dobro jutro, Koroška / Guten Morgen, Kärnten! (Monika Novak)
18.00 Za vesel konec tedna
PONEDELJEK, 31. 8.
18.10 Kratak stik
TOREK, 1. 9.
18.10 Otroška oddaja
SREDA, 2. 9.
18.10 Glasbena mavrica
21.04 Večerna

DOBER DAN, KOROŠKA

- NEDELJA, 30. 8.
13.30 ORF 2
PONEDELJEK, 31. 8.
2.45 ORF 2 (Ponovitev)
16.20 TV SLO1 (Ponovitev)
I »Primate krivca!« – dvorana je menda prenzika
I Stiska in upanje – po potrebu v Posočju je strah pred jesenjo in zimo velik.
I Med tem ko so v Libučah pošteno »požegnali« krajevni praznik, so na Obirskem pokosili vnuko
I Ob telesnih in duševnih težavah pomagajo zelišča
I Pri Svetem mestu so se srečali vižarji in zaigrali
I Nogometna regionalna liga: derbi Šentvid – SAK
Vse slovenske oddaje na teletekstu ORF, stran 299

13. VESTNIKOV IZLET

Od 9. do 11. oktobra
Umag, hotel Koraj

Letošnji 13. Vestnikov izlet bomo ponovili v Umag, kjer nas bo v naselju Katoro gostil hotel Koraj. Z njim smo imeli na 11. izletu zelo dobre izkušnje. Program bivanja bo sicer nekoliko drugačen, vse-kakor pa zelo zanimiv. Objavili ga bomo v kratkem.

Cena izleta – 1600 šilingov, doplačilo za enoposteljno sobo – 300 šil.

Prijavite se čimprej na upravo Slovenskega vestnika, Tarviser Straže 16, Celovec – Milka Kokot, telefon 0463/514300-40 ali Urška Brunnik, 0463/514300-14.

Pojdite z nami, spet nam bo lepo!

Društvo ljubiteljev mineralov/Langenzendorfer Mineralienliebhaberverein prireja MEDNARODNE CELOVŠKE DNEVE MINERALOV IN NAKITA ■ 12. in 13. septembra 1998 od 10. do 18. ure in od 10. do 17. ure, v občinski dvorani v Šentrupertu v Celovcu, Kinoplatz 3 ■ Na prodajni razstavi si boste lahko ogledali in kupili minerale, plemenite kamne, gojene bisere, verižice s plemenitimi kamni, okrasne predmete, esoteriko. Vabljeni!

ster iz Rožeka – 80. rojstni dan; **Gusti Lesjak** z Rožeka – 70. rojstni dan; **Ludvik Perdacher** – 74. rojstni dan; **Erika Hafner** z Dobrove – rojstni dan; **Agnes Rutar** iz Šentvida – rojstni dan; **Roza Marolt** iz Pudaba – rojstni dan; **Zali Wrulich** z Lipice na Radišah – 40. rojstni dan; **Angela Fertschnig** iz Večne vasi – 83. rojstni dan; **Anita Koletnik** iz Čirkovč – rojstni dan; **Mihi Fugger** iz Področce – 59. rojstni dan; **dipl. inž. Gregor Mak** iz Celovca – rojstni dan.

SLOVENSKI VESTNIK

Usmerjenost lista
seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

tel. 0463/514300-0 • faks -71

DEŽURNI TE ŠTEVILKE Jože Rovšek
ODGOVORNI UREDNIKI
Jože Rovšek (-30) ... kultura, slovensko zamejstvo
Sonja Wakounig (-34) ... politika, manjšinska družba
Tajništvo Urška Brunnik (-14)
Naročniška služba Milka Kokot (-40)
Prireditve Andrea Metschina (-22)

IZDAJATELJ IN ZALOŽNIK
Zveza slovenskih organizacij na Koroškem
TISK
Založniška in tiskarska družba z o. j. DRAVA
tel. 0463/50566
VSI
Tarviser Straže 16, A-9020 Klagenfurt/Celovec

ŠKOFIČE

Množično obiskan vaški praznik

Kot pravi ljudski hit se je izkazal 8. škofiški vaški praznik, katerega so tudi letos oblikovala domača in sosednja društva. Na tisoče mladih in starejših ob blizu in daleč, med njimi župan Valentin Happe in namestnik deželnega glavarja Michael Ausserwinkler, so obiskali šte-

vilne domače stojnice. Za jeddačo, pijačo, glasbo in razvedrilo za vse starostne skupine je bilo odlično poskrbljeno.

Na sliki članice/člani odbojarskega kluba Škofiče in SPD Edinost, ki so tudi letos popestrili to priljubljeno ljudsko prireditve. **M. Š.**

ZA NAŠE PLANINCE

Pri Laneških jezerih

Tokrat naju je s prijateljem Hanzijem pot vodila v nekdanj najboljši samotno koroško dolino Pöllatal, prvotno Poljana, severozahodno od Rennwega am Katschberg. Danes ta dolina, iz katere priteče potok Lieser, ni več samotna, v njo do zaselka z majhno cerkvico na približno 1400 metrih višine vozi celo vlak na gumijastih kolesih, imenovan Tschu Tschu. Kljub tej turistični atrakciji je dolina ohranila svojo samoniklost. Tu v tem privlačnem zaselku je konec vožnje tako za uporabnika vlaka kot za avtomobiliste. Najprej je treba po makadamski cesti dve uri peš do pastirske kočice Ochsenhütte na 1950 metrih višine, od koder je še uro in pol po pomankljivo markirani stezi do najinega cilja – dveh jezer Unt. in Ob. Lanischsee na višini okoli 2300 metrov. Omenjena pastirska kočica je povezana z novim poslopjem, ki ga bodo najverjetneje odprli še letos. Nedaleč južno od kočice je izvir potoka Lieser. Nižje pod kočico priteče v Lieser potok Torbach, ki malo više nad kočico ob poti k jezerom preide v posebno privlačnost – slap, katerega dno je iz belega marmorja, spragna od padajoče vode.

Kljub številnim protestom so precej vode potoka Lieser speljali skozi podzemno cev v sosedno dolino Malto za pridobivanje električne energije. Malo niže preostanek vode še zadnjič pokaže svojo moč v obliki slapa (Lieserfall), nato se voda umiri in ni več slišati njenega šumenja, mirno se odteka v dolino. Zaradi zmanjšanja vodotoka dolina ni preveč prizadeta, odlikuje jo pestro cvetje, pogled na strme skalne grebene, na let ptic ujed, ki se občasno pojavljajo

na nebu in na radovedne svizce v strmih severnih prisojnih vesinah. Vse to in še več lahko doživljamo grede po poti. Z velikim začudenjem sva ugotovila, da domačini v teh severnih strminah še kosijo travo. Kako trdo je to delo, si je težko predstavljati. Po vsej verjetnosti so kosci pri košnji opremljeni z derezami, kajti brez njih bi zdrknili v globino.

Največ živine se pase visoko gori v ogromnem več kilometrov širokem dolinskem koncu, ki ga obrobajo tudi tritisočaki med katerimi je najvišji Hafner (3076 m). V tem ogromnem kotlu, naši predniki so ga imenovali Lanež, je kar šest jezer in jezerc, med katerimi sta največji in najbolj blesteči najini jezeri.

Gorski svet ob teh jezerih pod strmimi mogočnimi stenami naju je tako navdušil, da sva še dolgo uživala njegovo prelestno lepoto. Šele ko so naju zagrnili oblaki, sva se hitro odpravila v dolino in imela srečo, da naju je dež ujel šele pri avtomobilu. **L. U.**

Potok Torbach preide v čudovit slap

Spet je kruta smrt segla v naše vrste in za vedno se je poslovil Stanko Apovnik, p. d. Zdovčev oče iz Senčnega kraja. Rodil se je pred 65 leti v znani, zavedni Zdovčevi družini skrbnih staršev Janeza in Pavle Apovnik, katerima se je rodilo osem otrok. Zdovčeva domačija stoji ob meji, na tako imenovani gmajni in tam je bilo vedno dovolj prostora za mladi naraščaj, da se je lahko brezskrbno igral. Življenje osmih otrok je bilo lepo in brezskrbno, a kaj ko pa je prehitro minilo. Zdovčeva domačija je srednje velikosti in starša sta morala s svojo pridnostjo in vzglednim gospodarjenjem krepko poprijeti za delo, da je bilo vedno kruha za mladi rod in šolanje. Zdovčev rod je moral v času tisočletnega rajha mnogo prestati. Kot zavedna člana naše narodne skupnosti sta oče Janez in mati Pavla mnogo tvegala. V polni meri sta se zavedala svojih korenin in pomagala tistim, ki so se uprli nacifašizmu. Poleg tega pa sta otrokom posvečala vso skrb in ljubezen in jim v njihova srca vsadila ponos, zavednost in poštenost.

Za naslednika na Zdovčevi domačiji so izbrali Stanka,

tudi v želji, da bi dobro gospodaril in na Zdovčevi domačiji ohranil ponos in zavednost svoji grudi in narodu.

Mladi Stanko si je po prevzetju domačije izbral za svojo sopotnico Petrovo Ančko Maček z Grabelj. Skrbno sta

SENČNI KRAJ PRI PLIBERKU

Slovo od Zdovčevega očeta

obdelovala zemljo, da bi jima dala čimveč pridelkov za preživetje in družino. Rodilo se jima je pet zdravih in bistrih otrok. Gmajna je ponovno zaživela in mladi rod se je spet brezskrbno igral in rasel v veselje svojih staršev.

Pokojni Stanko Apovnik je v mladih letih deloval v mladinski organizaciji ter igral pri raznih igrah. Kljub delu je vedno našel čas za naše prireditve in se postavljaj v bran za naš obstoj. Kandidiral je pri občinskih volitvah na listi pliberške Enotne liste. Obema z ženo je bilo vedno pri srcu, da so bili otroci delavni, zavedni in da so prišli vsi do svojih poklicev.

Zdovčev oče je bil blage in mirne narave. Ko je pred leti

zbolel, je kmetijo prepustil sinu Petru. Niti sam, kaj šele drugi, pa nismo mislili, da ima neozdravljivo bolezen, kateri je končno podlegel. Na srečo pa so mu bili domači v najtežjih časih vedno v pomoč.

Ko smo se 19. avgusta na libuškem pokopališču v zelo velikem številu za vedno poslovili od Zdovčevega očeta, je bilo vsem turobno pri srcu. Matjaževci so mu ob odprtem grobu zapeli njegovo Polje kdo bo tebe ljubil ... Pogrebne obrede je opravil pliberški župnik mag. Ivan Olip, v imenu naših organizacij pa se je od njega poslovil in mu izrekel zahvalo za storjeno delo in zavednost občinski odbornik Jurij Mandl. Naša velika želja je, da bi naslednik pokojnega Peter nikoli ne pozabil svojih prednikov, mogočnih in neomajnih narodovih dreves, katere korenine segajo globoko na vse strani in da bi iz teh korenin vedno spet pognale nove mladike zavednega Zdovčevega rodu.

Žalujoči ženi, bratom in sestram ter otrokom Slavki, Petru, Vinku, Gregorju in Silviji naše iskreno sožalje.

ikej

55. OBLETNICA 1. KOROŠKEGA BATALJONA

Vrnitev vzdušja in nekdanje podobe tovariških srečanj

V soboto, 22. avgusta, je na Pongračičevih travnikih pri Črni na Koroškem potekala prireditve ob 55. obletnici ustanovitve 1. Koroškega bataljona in 54. obletnici večdnevni zmagovitih bojev Koroškega odreda z nemško okupatorsko vojsko v Bistri in Koprivni. Povabilu domačinov so se odzvali številni člani in simpatizerji borčevskih organizacij na Koroškem, iz raznih krajev Slovenije in iz zamejske Koroške, vojaških organizacij vojne za Slovenijo ter lovci, planinci in taborniki. Ob samem začetku proslave je s tradicionalnega »pohoda po poteh Koroškega bataljona« prispelo še preko sto pohodnikov, ki so prehodili del partizanskih poti v Podpeci.

Gostitelj, črnjanski župan Franc Stakne, je zbranim zaželel dobrodošlico v dolini med Peco, Olševo, Raduho in Uršljo goro, voditelj proslave Mitja Šipek pa je uvodoma ob pogledu na mlade udeležence radosten ugotovil, da spomin na čase osvobodilnega boja živi. Občinstvu je posredoval pozdrave predsednika države Milana Kučana. Ko je napovedal nastop pevskega zbora – noneta Črnjanski pobi, je spomnil, kako pomembna je bila borcem pesem v času preizkušenj. Kulturni program so ustvarili še godbeniki na pihala Rudnika Mežica in recitator Stanko

Arnšek. Na bližnji grob partizana so položili venec.

Dogodke izpred petdesetih let je predstavil nekdanji komandant VDV bataljona, domačin Pavel Grubelnik-Pajo. Ko je aprila 1943 leta Franc Rozman-Stane, poveljnik IV. operativne cone ustanovil 1. Koroški bataljon, so partizani kmalu napadli nemško postojanko v Mežici in pridobili »sanjski plen« vojaške opreme in orožja, pridružili so jim številni novi borci. Ob napadu je bil smrtno ranjen komandant bataljona Franc Pasterk-Lenart iz Lobnika pri Železni Kapli. Vojaško opremo so koroškimi enotam iz zraka pošiljali zavezniki, saj so bile vojaške akcije in miniranja železniške proge ter drugih transportnih poti preko Koroške sovražni vojski trn v peti pri preskrbi južnih front. Partizani so se v Zgornji Savinjski dolini in Koroški v letu 1944 okrepili. Nemška vojska je zato v tem predelu avgusta 1944 izvedla ofenzivo z neprimerno boljšo oborožitvijo. V okolici Črne sta položaje zasedla 1. in 3. Koroški bataljon, borci so vsilili svoj način bojevanja in po sedmih dnevih se je morala nemška vojska umakniti v Avstrijo, partizani pa so osvobodili domačine iz Bistre, ki jim je grozil izgon v taborišča. Osrednji govornik je povedal še to, da so še med vojno ponudili pridružitve partizanom vsem, ki

niso počenjali zločinov nad ljudmi, izrekel priznanje tistim, ki so se izpostavili za NOB in udeležencem vojne za samostojno Slovenijo, ki so tako uresničili ideale partizanov in jih mladim položili na srce.

Da je bil cilj NOB zedinjena Slovenija in da brez aktivistov, posebej še kmetov, borba ne bi uspela, je poudarila podpredsednica republiškega odbora ZZB Ela Ulrih-Atena, in se prisotnim zahvalila za negovanje spomina na tiste čase.

Predsednik Zveze koroških partizanov iz Celovca, inž. Peter Kuchar, je ob vzdušju, ki so ga tokrat ustvarjale partizanske pesmi, z olajšanjem dejal, da je podoba spet kot včasih. Nato je opisal položaj koroških Slovencev po vojni, ko so kljub zmagi izgubili dvakrat: emigranti iz Slovenije, ki so jih podpirali Angloameričani, so jih razdelili na levi in desni tabor, zavezniki pa so se spremenili v preganjalce aktivistov. Vendar so vztrajali in po petinpetdesetem letu v »sedmem členu« zajamčene pravice so danes iztožljive na sodišču. Tudi tovarišem v Sloveniji je svetoval, naj poskusijo po sodni poti preganjati razne žalitve in njihove avtorje. Dodal je še, da so v Avstriji žrtvam fašizma dodelili denarno odškodnino, verjetno po namigu Evrope. Z vstopom v združeno Evropo se partizanstvu ne more nič zgoditi, je menil, saj je bila »naša skupna pot« za uničenje fašizma pravilna.

Po uradnem delu so se ljudje vedrih obrazov pomenkovali v družabnem delu prireditve.

S. Š.

ZILJSKA DOLINA

V Zahomcu bodo gradili moderno večnamensko hišo

Ob številni udeležbi domačinov in koroške politične prominente, na čelu z namestnikom deželnega glavarja dr. Michaelom Ausserwinklerjem in županom domače občine Straja vas Tschikofom, so pretekli četrtek zasadili lopate za večnamensko hišo, katero bodo začeli graditi že septembra letos. Stroški za stavbo bodo znašali približno 9 milijonov šilingov, gradbena dela pa naj bi bila zaključena jeseni prihodnje leto.

Skupna streha

Moderna večnamenska stavba bo stala zapadno od vaškega centra in bo tvorila os med obema centroma. Pripravljalna faza za ta pomemben projekt, ki je namenjen potrebam vseh domačih društev, v prvi vrsti pa Športnemu društvu Zahomc, domači požarni brambi, glasbeni šoli in drugim, je bila dokaj dolga in naporna. Večnamensko stavbo je projektiral team pod okriljem domačega arhitekta Ronacherja. Hiša je koncipirana multifunkcionalno, pri tem pa so načrt prilagodili arhitektonski strukturi vasi Zahomc.

Predsednik ŠD Zahomc Martin Wiegele je v pozdravnem govoru izrazil veliko zado-

Presednik ŠD Martin Wiegele

voljstvo športnikov, ki bodo po 45 letih dobili lastne prostore, kar pomeni velik korak pri izboljšanju pogojev za njihovo doslej uspešno delovanje na nordijskem področju.

Sožitje

Dvojezična vas Zahomc, ki šteje komaj 150 duš, je znana po vsej Avstriji in v širšem alpejadranskem prostoru prav zaradi

uspehov domačih skakalcev in skakalk. Tukaj je pričel svojo slavno kariero znani olimpijski zmagovalc Karl Schnabl. V vrstah ŠD Zahomc pa je še cela vrsta prvakov in prvakinj. »Hiša pa naj služi tudi prijateljstvu med obema narodoma in prekomajnemu sodelovanju ter vsem občanom,« je naglasil Martin Wiegele. Na koncu svojega govora v obeh deželnih jezikih se je zahvalil vsem občinskim odbornikom in domačinom, ki so vztrajno podpirali ta projekt, ki bo dal nove impulze za razvoj te dvojezične vasi v Ziljski dolini. V primeru, da bo MOK izbral projekt igre »brez meja 2006«, bodo prav v vasi Zahomc izvedli biatlonske discipline. Želeli je, da bodo hišo dejansko napolnili z bogatim kulturnim in družbenim življenjem, zagnanim športnikom in funkcionarjem pa še veliko uspehov!

Svečane prireditve so se poleg že omenjene prominente udeležili slovenski konzul v Celovcu Anton Novak, generalni sekretar Dieter Janz, olimpijski zmagovalc Karl Schnabl, župnik Stanko Trap, Ludvik Druml, predsednik ZSO Marjan Sturm in drugi.

M. Š.

MEMPHIS-POKAL

SAK se je poslovil z 1:5

Akcije so potekale predvsem pred vrati SAK

V petek je v Trnji vasi gostovalo vodeče moštvo v maxzvezni ligi, namreč štajerski GAK. Pričakovanja tako navijačev kakor tudi igralcev SAK ob realistični oceni nasprotnika niso bila zelo velika. Trener dr. Ivan Ramšak je že pred tekmo napovedal edino mogočo taktiko proti velikemu nasprotniku: »Danes lahko igramo sproščeno, saj nimamo kaj izgubiti.«

Kljub temu ob začetku ni bilo videti sproščene igre, v vrstah SAK je bolj vladala živčnost, kar se je kazalo v številnih spodlet-

lih akcijah in nepotrebnih izgubah žoge. Logični rezultat tega je bilo hitro vodstvo prvoligaša GAK. Že v 9. minuti je Ehmman, ki je v kazenskem prostoru po streljanju kota povsem prost prišel do strela z glavo, pokazal, da ne izpusti take priložnosti, in dosegel gol – 1 : 0 za GAK.

V nadaljevanju so se igralci SAK nasprotniku pogumno upirali, toda zaman. Štajerci so si z boljšo tehniko ustvarjali številne možnosti. Na strani SAK je imel v 27. minuti dobro možnost mladi Lessnigg – po

dobri podaji Vrabaca je bil sam pred golom GAK, toda streljal je prehitro. Tako je GAK v času dveh minut (43. in 45.) prišel do vodstva 3 : 0, in tekma je bila dejansko že odločena.

V drugem polčasu pa se SAK vseeno še ni vdal in to se je kazalo tako v dvobojih kakor tudi pri možnostih. Predvsem mladi igralci so pokazali mnogo poguma proti velikemu nasprotniku in tako sta med drugim Alexander Lessnigg in Simon Sadjak prišla do kar nekaj lepih priložnosti. Toda iz protinapadov sta Brenner in Golumbek zvišala vodstvo GAK na 5 : 0. Nekaj minut pred koncem je trener GAK Klaus Augenthaler zamenjal Korošca Ramuscha s Pötscherjem, kar mu je prineslo poseben aplavz. V zadnji minuti pa se je trud igralcev SAK le še splačal in Oraže je z dobrim strelom premagal vratarja GAK Tomica.

Igra SAK je bila kljub visokemu porazu obetavna. Pokazal se je borbeni duh igralcev in nadarjenost mlajših v vrstah moštva. Čeprav je GAK ob začetku nastopil s samimi rezervnimi igralci, je bilo videti, da tudi ti znajo igrati na tehnično visokem nivoju. Seveda je bila zanje posebna motivacija igrati v prvi postavi, kar stanja za SAK ni preveč olajšalo.

Zmaga GAK je bila zaslužena, toda končni rezultat 1 : 5 vseeno ne izkazuje dejanske učinkovitosti SAK. T. G.

PODLIGA-VZHOD

Bilčovs neodločeno, Globasnica zmagala

V nedeljo je v Bilčovsu gostovalo moštvo Podkrnosa. Tekma je bila zelo neizenačena, saj moštvo Bilčovsa Podkrnosu ni dopustilo možnosti. Toda tudi Bilčovs ni znal prav izkoristiti svojih številnih priložnosti do 34. minute, ko je Kuess poskrbel za vodstvo z 1 : 0.

V drugem polčasu je moštvo Podkrnosa po napaki v obrambi Bilčovsa z zadetkom Matitza izenačilo. Bilčovščani niso zmogli več zmage in so se tako morali zadovoljiti z remijem. Na lestvici so ostali na 12. mestu z dvema točkama iz štirih tekem. V prihodnjem krogu igrajo proti ASV, ki je njihov »sosed« na lestvici (11. mesto).

Čeprav je moštvo Pokrč le zadnje na lestvici, so bili Globašani prejšnji konec tedna previdni, saj se ve, da so rav-

no na videz šibkejši nasprotniki velikokrat nevarni.

In ta previdnost se je izkazala za pravilno – Pokrče so po 21 minutah vodile z 1 : 0 (Hasanović). Toda Globašani, ki so znani po borbeni igri, kadar v kaki tekmi vodi nasprotnik, so že nekaj minut pozneje slavili izenačenje. Režiser v moštvo Marjan Sadjak je spet potrdil svoje kvalitete in poskrbel za 1 : 1 (30.). In tudi ko so že vsi računali z remijem, je spet bil »terminator« moštva, ki je nasprotnikom pokvaril uspeh – dal je gol v 90. minuti.

Na lestvici je Globasnica 4. (10 točk) – za prvimi tremi moštvi zaostaja le zaradi slabšega razmerja golov. V naslednjem krogu pa igra na domačem igrišču proti Žrelcu (3. mesto).

Žitara vas premočna za vse nasprotnike?

Po Klopincu, Štebnu/L. in Eitwegu je sedaj tudi moštvo Grebinja moralo spoznati, da bo Žitara vas v tej sezoni le težko premagljiva. Štiri zmage po štirih krogih jasno kažejo razpoloženje igralcev. V 4. krogu je Žitara vas zmagala v Grebinju s 3 : 0 in že z 12 točkami vodi pred Rikarjo vasjo (8).

1. RAZRED D:

Grebinj – Žitara vas 0 : 3, Eitweg – Metlova 1 : 1, Šmihel – Šentlenart 1 : 2, Rikarja vas – Labot 1 : 0, Vovbre – Železna Kapla 6 : 2, Klopincj – Maria Rojach 4 : 1, Šteben – Ruda 1 : 2

Naslednji krog (29./30. avgusta): Šentlenart – Klopincj, Železna Kapla – Šmihel, Labot – Vovbre, Maria Rojach – Šteben/L., Metlova – Grebinj, Ruda – Eitweg, Žitara vas – Rikarja vas.

14. TURNIR V BEKŠTANJU

Dvojna madžarska zmaga

Letošnji 14. odprti mednarodni šahovski turnir v Bekštanju se je končal z dvojno madžarsko zmago. Prvo mesto je osvojil mednarodni mojster Lazslo Krizsany (Elo 2405), drugo pa Peter Horvath (2425). Oba sta iz devetih partij iztržila po 7,5 točke.

Tretje mesto je s 6,5 točke zasedel mojstrski kandidat prof. Klaus Nickl, ki je hkrati osvojil

tudi naslov koroškega deželnega prvaka 1998.

Najboljša iz Slovenije je bila mednarodna mojstrica Anita Ličina. S 6,5 točke je osvojila 7. mesto, Matej Šebenik 8. in Gregor Podrižnik 9..

Boris, Marko in Alojz Gallob (vsi ASKÖ Bekštanj) so s štirimi oz. 3,5 točkami osvojili 71. in 73. oz. 82. mesto. Tončka Einspieler pa 104. I. L.

ŠAHOVSKI OREH ŠTEV. 29

Silvo Kovač

Ivkov - Eliskases/Monte Carlo 1958

Črna dama je zagrozila z vdorom na prvo vrsto in tako za nekaj časa razbremenila obrambo svojega kmeta na polju c5, ki ga napadeta dve beli figuri, toda veleojster Ivkov, ki je na potezi, ima v

preostalih dveh figurah odlična sodelavca. Tako trdnjava kakor lovec kontrolirata važni polji na osmi vrsti in po nenavadnem začetku je črni hitro ostal brez obrambe!

Rešitev št. 28

Beli se ne zadovolji s pasivno obrambo polja c2 / 1.Tg2 ali 1.Df2!, temveč poseže po aktivni potezi 1. Tc5!!, ki omogoča beli dami hitrejši dostop do črnega kralja. Tako na jemanje bele trdnjave 1...Tc5: ali 1...Dc5: sledi 2.Th7+ Kh7: 3.Dg7 mat. Tudi ostali umiki črne dame ne rešijo črnega, ki se je bil prisiljen vdati!

